

Uitgave van de Leido Academy, het thema-netwerk voor LevenLang Leren

Alumni-beleid bij Ad-opleidingen: een niet te missen kans !

Onderwerp

Een bijzonderheid in ons onderwijssysteem is dat we binnen het hbo twee parallelle lijnen naar het bachelorniveau kennen: Ongedeeld in vier jaar en via de Ad, inhoudelijk verwant even lang (veelal). Dat heeft allerlei consequenties. Een van de meest uitdagende voor hogescholen is dat de Ad-bezitter aan het werk kan gaan en daarmee een 'rondzwervende' bezitter van studierechten en overheidsbekostiging wordt (al is het maar vanwege de diplomabonus voor de Bachelor).

Daardoor kan het aantrekkelijk zijn om als hogeschool na te gaan hoe deze snelgroeiende groep is te bedienen¹. Dat kan door zich te richten op Ad'ers met een maatwerktraject voor het behalen van de Bachelor, vooral via een combinatie van de studie met het werken, in het algemeen iets waarvan mag worden verwacht dat de private markt het zeker zal gaan doen. Maar daarnaast ligt het eigenlijk sowieso voor de hand om in ieder geval de eigen Ad'ers in de gaten te gaan houden. De alumni vormen een rijke bron van informatie. Ook kan een hogeschool hen inzetten voor allerlei activiteiten. Denk aan het doen van aanvullende trainingen, en andere activiteiten die 'winstgevend' zijn voor hun voormalige opleiding.

Voor wat het waard is (want ongetwijfeld gebeurt er al van alles) geven we hier een aantal opties voor het alumni-beleid van Ad-opleidingen. Kijk wat handig is en past bij de eigen mogelijkheden.

Kansen met alumni

Hieronder op een rijtje gezet, een aantal aspecten die passen in het alumni-beleid van een Ad-opleiding, internationaal gezien als 'alumni tracking'. Het betekent dat er serieus werk wordt gemaakt van het volgen van degenen die met het Ad-diploma de opleiding verlaten. Dat kan zijn om een bacheloropleiding te gaan volgen. Maar we hebben het in dit nummer specifiek over degenen die met de Ad aan de slag gaan, dus op het werkveld de Ad gaan uitnutten.

Laten we overigens niet vergeten dat deze alumni moeten worden gezien als een soort ambassadeurs. Ze zullen niet zoals in de VS onder alle omstandigheden hun oude opleiding steunen, ook in financieel opzicht. Dat gebeurt aldaar vooral omdat het stimuleren van de status van de opleiding vooral van belang is voor hun eigen status, via de vermelding van de Ad-opleiding in het CV. In ons land speelt dit eigenlijk helemaal geen rol, vaak alleen maar in een negatieve context – zoals de geschiedenis ons heeft geleerd.

Alumni-overeenkomst

Het is van belang om verbanden te kunnen leggen tussen de wijze waarop de Ad wordt doorlopen en de ervaringen die als alumni worden opgedaan. Dat wil zeggen dat om daarvoor te kunnen zorgen bij de start van de Ad een overeenkomst worden gesloten waarbij wordt vastgelegd dat de student periodiek een (digitale) vragenlijst invult met relevante vragen. Bovendien wordt daarbij

¹ Vorig jaar hebben we in een LeiDocument aangetoond dat onder bepaalde voorwaarden hogescholen die sterk inzetten op de Ad, over een aantal jaren zo'n 30% minder studenten onder dak hebben. Dat komt door de Ad'ers die gaan werken en niet (direct) doorstuderen, en vanwege het verminderen van het aantal langstudeerders binnen de bacheloropleidingen. Minder inkomsten, maar ook een stuk minder uitgaven (voor die laatste groep). Het kan daarmee belangrijk zijn om zij-instromende Ad-gediplomeerden binnen te halen.

toestemming verleend om aan het eind van de studie specifieke gegevens te verstrekken teneinde aan de alumni-tracking mee te kunnen doen en regelmatig via een app informatie te verstrekken aan de opleiding over allerlei zaken.

Statistieken

Uiteraard worden er statistieken bijgehouden rond de alumni, toegespitst op de kernzaken van de Ad-opleiding en het gebruik ervan in de werkzaamheden na het afstuderen. Het gaat mede om zaken die kennelijk aanpassingen nodig hebben voor het programma, om al doende te zorgen voor de actualisering ervan. Er is een landelijke hbo-monitor, maar die kan aanvullend worden gebruikt, ook voor een her-accreditatie.

Inschakelen voor huidige studenten

Een goed netwerk met alumni biedt de kans om bij het verzorgen ervan in het Ad-programma een aantal zaken op te nemen en verder voor diverse contacten te gebruiken, zoals:

- Lidmaatschap adviesraad voor het werkveld en andere commissie daarvoor.
- Geven van gastlessen
- Inzetten voor voorlichtingsactiviteiten
- Mogelijk maken van stages en het opzetten van projecten met bedrijven
- Aangeven van vacatures.

Contactdagen

Het is nog niet zo ingeburgerd als in de VS en allerlei andere landen, maar er kan gewoon elk jaar een contactdag voor alumni worden opgezet. Dit kan zorgen voor een 'bindingsgevoel' met de alumni, en de kans om te netwerken. Er kan informatie worden gegeven over het doen van een bachelorprogramma, aanvullende scholing en andere informatie over 'levenlang ontwikkelen'.

Bijscholing

Er zullen alumni zijn die met de Ad aardig hun draai weten te vinden en niet meteen denken aan het doen van het resterend programma voor de Bachelor. Binnen hun functie zullen ze op gezette tijden aan bijscholing moeten doen. De hogeschool kan bezien of in de private setting daarop is in te spelen.

Het kunnen ook vakken en onderdelen zijn van de eerder gevolgde Ad-opleiding en die in de tussentijd zijn vernieuwd en aldus geactualiseerd. Een aanbod met een 'zacht prijsje' voor alumni zal dan zeker worden gewaardeerd.

Bachelor behalen

Een deel van de alumni zal om allerlei redenen de bachelorgraad willen behalen. Deze personen zullen tevens (eerst) binnen hun organisatie scholing volgen, vooral functie- en beroepsgericht. Binnen het volgsysteem kan daarvan melding worden gemaakt, mogelijk ook met aantekeningen over de waarde van bepaalde certificaten. Die waarde kan worden uitgedrukt in eventuele vrijstellingen voor het resterende bachelorprogramma.

Er kan op een gegeven moment blijken uit het volgsysteem dat de betrokken persoon zoveel heeft 'inverdiend' op het resterende bachelorprogramma dat daarvoor nog maar 1 jaar resteert². Daar kan zeker op worden gefocust, in het volgen van de alumni.

In dat geval levert het behalen van de bachelorgraad een diplomabonus op. Dit geld kan (voor een deel) worden gebruikt voor het financieren van het volgsysteem.

Netwerken landelijk

Als elke hogeschool een alumni-beleid kent (praat ook wel met elkaar over een gelijksoortige aanpak), is het zinvol om te bezien of er sectoraal kan worden genetwerkt. Daarbij zijn allerlei voordelen

² Een zaak die zeker nog eens bestudeerd dient te worden, is dat zo'n persoon kennelijk veel vrijstellingen kan krijgen, nog 60 punten moet doen, en zich toch voor twee jaren moet (en ook wil) inschrijven. Dat kan om rooster-technische redenen, vanwege het verspreide karakter van de vrijstellingen, maar ook omdat dit beter past bij de werkzaamheden. In dat geval krijgt de hogeschool twee jaar bekostiging (of misschien minder, afhankelijk van het studieverleden van de betrokken persoon). Maar ook als deze helemaal niks meer heeft om mee te brengen, is de diplomabonus nog altijd een 'bekostigde pleister' op het decken van de kosten voor het resterende bachelorprogramma.

te behalen als het gaat om de contacten met het werkveld, de statistieken over de verdere loopbanen en andere zaken. Interessant kan zijn om alumni een overzicht aan te bieden van de mogelijkheden om in Nederland de bachelorgraad te behalen.

Studentenvereniging

Een specifiek aspect van het alumni-beleid kan zijn het bezien op welke wijze de belangen van de Ad-studenten kunnen worden verdedigd. Dat kan gebeuren voor degenen die in een Ad-opleiding zitten, maar ook als ze al een Ad hebben afgerond – mede omdat ze nog mogelijkheden hebben om de bachelorgraad te verwerven.

In Nederland hebben we twee studentenorganisaties voor het hoger onderwijs: ISO en LSVb. De focus bij hun werkzaamheden ligt vooral op de voltijdse studenten, en dan vaak binnen het wetenschappelijke onderwijs.

Het zou een goede zaak zijn om met beide organisaties te bezien op welke wijze Ad-studenten en de Ad-alumni een plek kunnen krijgen in de belangenbehartiging.

Ad-landelijke dagen

Als op landelijk niveau wordt samengewerkt rond het volgen en bedienen van Ad-alumni, kan worden getracht met elkaar landelijke Ad-dagen voor alumni te organiseren. Onderdelen van dergelijke dagen kunnen zijn:

- Informatiemarkt over doorgaan met de Bachelor (denk aan de Master-dagen voor Bachelors - zoiets dus).
- Landelijke Manifestatie waarbij Ad-alumni na hun afstuderen hun eindprojecten presenteren, voor collega-alumni, Ad-studenten, bedrijven en andere belangstellenden – een soort landelijke 'pitch-dag'.
- Presentaties van bedrijven, met vacatures voor Ad'ers.

Kortom

Bovenstaand rijtje van aspecten die aan een alumni-beleid kunnen worden gekoppeld – en niet limitatief is – laat zien dat het investeren in een dergelijk beleid geen kwaad kan. Het zijn de ambassadeurs van de opleiding en de hogeschool, maar ze zijn ook een potentiële bron van inkomsten als ze nog bekostiging met zich meebrengen voor een bachelorvervolg. Natuurlijk, er zijn studenten die langer dan twee jaar over de Ad doen, en zeker als ze veel vertraging hebben opgelopen, zullen de kosten mogelijk hoger dan de inkomsten zijn. Ook hebben ze het recht om te studeren tegen wettelijk collegegeld.

Toch zullen de voordelen veel groter zijn dan de nadelen. Dus als hogescholen en als hbo-sector zal op niet al te lange termijn iets rond 'alumni-tracking' moeten worden gedaan.
